

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9So/3/2016
Identifikačné číslo spisu: 1015200059
Dátum vydania rozhodnutia: 25.01.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:1015200059.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Judity Kokolevskej a členov senátu JUDr. Viery Nevedelovej a JUDr. Ľubice Filovej, v právnej veci navrhovateľa JUDr. L. P., bytom O., zastúpeného JUDr. Ivanom Hubkom, advokátom so sídlom AK Gaštanová 7/35, Žilina proti odporkyni Sociálnej poisťovni, ústrediu, Ul. 29. augusta č. 8, Bratislava, o starobný dôchodok, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 10. novembra 2015, č. k. 8Sd/5/2015-32, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 10. novembra 2015, č. k. 8Sd/5/2015-32, m e n í tak, že rozhodnutie odporkyne číslo XY z 03. novembra 2014 z r u š u j e a v e c j e j v r a c i a na ďalšie konanie.

Odporkyňa je povinná zaplatiť náhradu trov konania pozostávajúcich z trov právneho zastúpenia vo výške 78,30 € k rukám právneho zástupcu navrhovateľa JUDr. Ivana Hubku, AK Gaštanová 7/35, Žilina, do tridsiatich dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

Odôvodnenie

Krajský súd rozsudkom z 10. novembra 2015, č. k. 8Sd/5/2015-32, potvrdil rozhodnutie číslo XY z 03. novembra 2014, ktorým odporkyňa podľa § 142 ods. 4 písm. b/ zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom zabezpečení“) a § 259 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) zamietla žiadosť navrhovateľa o priznanie starobného dôchodku od 03. októbra 2011. Navrhovateľovi náhradu trov konania nepriznal.

Krajský súd mal za preukázané, že navrhovateľ je od 01. novembra 1998 poberateľom výsluhového príspevku podľa § 210 a § 211 ods. 1 písm. d/ zákona č. 73/1998 Z.z. o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky a Železničnej polície v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 73/1998 Z.z.“), ktorý sa od 01.07.2002 považuje za výsluhový dôchodok a pri určení jeho výšky bola zohľadnená doba služobného pomeru v rozsahu 29 rokov a 279 dní. Navrhovateľ získal najmenej 25 rokov zamestnania,

pričom vykonával službu v I. kategórii funkcií v rozsahu najmenej 20 rokov, čím splnil podmienky nároku na starobný dôchodok podľa § 132 ods. 1 zákona o sociálnom zabezpečení dosiahnutím veku 55 rokov dňa XY, t.j. pred nadobudnutím účinnosti zákona č. 328/2002 Z.z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 328/2002 Z.z.“). Keďže navrhovateľovi vznikol nárok na starobný dôchodok podľa predpisov účinných pred 01. januárom 2004 a aplikácia ustanovenia § 132 zákona č. 100/1988 Zb. nie je vylúčená pri nárokoch, ktoré vznikli do 30. júna 2002, o takomto nároku podľa § 114 ods. 1, 2 v spojení s § 142 ods. 4 písm. b/ zákona o sociálnom zabezpečení rozhoduje Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky. Krajský súd dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie odporkyne bolo vydané v súlade so zákonom a preto preskúmané rozhodnutie odporkyne ako zákonné potvrdil.

Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie navrhovateľ. Namietal správnosť rozsudku krajského súdu i rozhodnutia odporkyne čo do výroku i odôvodnenia. Podľa jeho názoru tým, že si navrhovateľ uplatnil nárok podľa zákona č. 73/1998 Z.z. na výsluhový dôchodok, sa fakticky vylúčila možnosť, aby si mohol uplatniť nárok na starobný dôchodok podľa zákona č. 100/1988 Zb. Nárok na starobný dôchodok podľa zákona č. 100/1988 Zb. nemohol preukázateľne navrhovateľovi vzniknúť, nakoľko navrhovateľ uplatňoval až následne právny nárok, podľa vtedy platného a účinného zákona č. 73/1998 Z.z., ktorý zákon „nastúpil“ až po zákone č. 100/1988 Zb. U navrhovateľa, nie je možné rozhodnúť o nároku podľa zákona č. 100/1988 Zb., nakoľko tento zákon bol zrušený novým, nasledujúcim zákonom č. 73/1998 Z.z., podľa ktorého si uplatnil navrhovateľ svoje právo na „výsluhový príspevok“ a teda nemohol a nemal právo uplatňovať „starobný dôchodok“ podľa zákona č. 100/1998 Z.z. Navrhovateľ si uplatňuje právo na starobný dôchodok podľa zákona č. 461/2003 Z.z., ktorý je platný a účinný a to na základe skutočnosti, že ako výsluhový dôchodca splnil všetky predpokladané dispozičné podmienky určené zákonom č. 461/2003 Z.z., ako každý iný starobný dôchodca. Navrhol, aby odvolací súd zrušil rozsudok krajského súdu v celom rozsahu a vec mu vrátil na ďalšie konanie s tým, aby sa vysporiadal so všetkými vnesenými námietkami. Súčasne si uplatnil náhradu trov konania.

Odporkyňa vo vyjadrení k odvolaniu uviedla, že dôvody, ktoré uvádza navrhovateľ v odvolaní, nepovažuje za opodstatnené. Trvala na vecnej správnosti svojho rozhodnutia a navrhla, aby odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdil.

Dňom 01.07.2016 nadobudol účinnosť zákon č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len „S.s.p.“). V zmysle § 492 ods. 1 S.s.p. konania podľa tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku, začaté pred dňom účinnosti tohto zákona (pred 01. júlom 2016), sa dokončia podľa doterajších predpisov.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa § 10 ods. 2 O.s.p. preskúmal napadnutý rozsudok a konanie mu predchádzajúce bez pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že nie sú splnené podmienky na jeho potvrdenie.

Predmetom konania bolo preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporkyne o zamietnutí žiadosti navrhovateľa o priznanie starobného dôchodku z dôvodu nedostatku právomoci odporkyne rozhodnúť o takej žiadosti.

V zmysle § 259 zákona č. 461/2003 Z.z. v znení účinnom do 31. decembra 2004 v konaniach o nárokoch na dávky a výplatu dávok z dôchodkového zabezpečenia, ktoré vznikli pred 01. januárom 2004, sa rozhodne podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003 s odchýlkami ďalej ustanovenými.

Podľa § 175 zákona č. 100/1988 Zb. nároky vyplývajúce zo zaradenia zamestnaní do I. a II. pracovnej kategórie alebo služby I. a II. kategórie funkcií sa priznávajú do 31. decembra 2023.

Podľa § 129 zákona č. 100/1988 Zb. pre vojakov z povolania a vojakov, ktorí sú počas činnnej služby hmotne zabezpečení ako vojaci z povolania, pre príslušníkov Zboru národnej bezpečnosti, príslušníkov zborov nápravnej výchovy a občanov, ktorí boli týmito vojakmi alebo príslušníkmi a splnili podmienku

nároku na dôchodok podľa tejto časti (ďalej len „vojaci z povolania“), platia ostatné ustanovenia tohto zákona, pokiaľ sa v tejto časti neustanovuje inak.

V zmysle § 132 ods. 1 písm. a/ zákona č. 100/1988 Zb. policajt má nárok na starobný dôchodok, ak bol zamestnaný najmenej 25 rokov a dosiahol vek aspoň 55 rokov, ak vykonával najmenej 20 rokov službu zaradenú do I. kategórie funkcií.

Z uvedeného ustanovenia je zrejmé, že vznik nároku policajta na starobný dôchodok dovŕšením 55. roku veku je viazaný na splnenie podmienky minimálne 25 rokov zamestnania, z ktorých minimálne 20 rokov získal v I. kategórii funkcií.

Podľa § 142 ods. 4 zákona č. 100/1988 Zb. o dávkach dôchodkového zabezpečenia rozhodujú, pokiaľ ide o

- a) vojakov z povolania Česko-slovenskej armády, Vojenský úrad sociálneho zabezpečenia, b) príslušníkov Zboru národnej bezpečnosti a vojakov z povolania v pôsobnosti Federálneho ministerstva vnútra, orgán príslušného ministerstva,
- c) príslušníkov zborov nápravnej výchovy, orgán príslušného ministerstva spravodlivosti republiky.

Z obsahu spisového materiálu je zrejmé, že navrhovateľ vykonával profesionálnu službu policajta v rozsahu viac ako 29 rokov a po ukončení služobného pomeru mu bol priznaný výsluhový príspevok podľa § 210 a § 211 ods. 1 písm. d/ zákona č. 73/1998 Z.z., pričom pri priznaní výsluhového príspevku sa na kategórie funkcií neprihliadalo. Zo služobného pomeru bol uvoľnený dňom 31.10.1998. Podľa žiadosti o starobný dôchodok po tomto dni bol od 01.11.1998 do 13.06.1999 evidovaný na úrade práce ako nezamestnaný, od 14.06.1999 do 09.07.1999 bol nezamestnaný, neevidovaný, od 10.07.1999 do 31.10.1999 bol evidovaný na úrade práce ako nezamestnaný, od 01.11.1999 do 30.06.2000 bol zamestnaný v Prodest, spol. s r.o., od 01.07.2000 do 30.06.2002 bol evidovaný na úrade práce ako nezamestnaný, od 01.07.2002 do 31.12.2002 bol nezamestnaný, neevidovaný, od 01.01.2003 do 30.04.2007 bol zamestnaný na Ministerstve vnútra SR a od 01.05.2007 bol nezamestnaný, neevidovaný.

Navrhovateľ, narodený XY, splnil všetky podmienky nároku na starobný dôchodok podľa § 132 ods. 1 písm. a/ zákona č. 100/1988 Zb. dňom XY, ktorým dovŕšil vek 55 rokov, lebo k tomuto dňu získal viac ako 25 rokov zamestnania a vykonával viac ako 20 rokov službu zaradenú do I. kategórie funkcií. V čase vzniku nároku na starobný dôchodok bol nezamestnaný, evidovaný na úrade práce.

Dňom 01. júla 2002 nadobudol účinnosť zákon č. 328/2002 Z.z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Podľa § 124 ods. 2 zákona č. 328/2002 Z.z., ktoré je prechodným ustanovením, výsluhový príspevok, na ktorý vznikol nárok podľa § 210 a § 211 ods. 1 písm. d/ zákona č. 73/1998 Z.z. sa ku dňu účinnosti tohto zákona považuje za výsluhový dôchodok.

Podľa § 143a bodu 1 zákona č. 328/2002 Z.z. v znení zákona č. 447/2002 Z.z. od 01. júla 2002 sa na sociálne zabezpečenie policajtov a vojakov nepoužijú § 130 až § 145 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov.

Z citovaného ustanovenia vyplýva, že v ňom uvedené ustanovenia zákona č. 100/1988 Zb. sa nepoužijú až od 01. júla 2002, počnúc ktorým mohol policajtom najskôr vzniknúť nárok na výsluhový dôchodok podľa zákona č. 328/2002 Z.z.

Aplikácia ustanovení § 132 a nasl. zákona č. 100/1988 Zb. však nie je vylúčená pri nárokoch na starobný dôchodok tých policajtov, ktoré vznikli do 30. júna 2002 a policajt nebol k tomuto dňu nepretržite zamestnaný.

Podľa § 94 ods. 1 zákona č. 100/1988 Zb. nárok na dávku vzniká dňom splnenia podmienok

ustanovených týmto zákonom, prípadne vykonávacími predpismi.

Z vyššie uvedeného vyplýva, že navrhovateľ splnil podmienky nároku na starobný dôchodok podľa piatej časti zákona č. 100/1988 Zb., t. j. podľa § 132 ods. 1 písm. a/ zákona č. 100/1988 Zb. vo výške podľa § 133 ods. 1 zákona č. 100/1988 Zb. už ku dňu 31.05.2002. Tento nárok mu zostal zachovaný podľa § 175 zákona č. 100/1988Zb. v spojení s § 259 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. Na tejto skutočnosti nič nemení okolnosť, že o priznanie starobného dôchodku a jeho výplatu požiadal žiadosťou z 03.10.2014 od 03.10.2011.

Podľa § 94 ods. 2 zákona č. 100/1988 Zb. nárok na výplatu dávky vzniká splnením podmienok ustanovených pre vznik nároku na dávku a jej výplatu a podaním žiadosti o priznanie alebo vyplácanie dávky.

Podľa § 1 ods. 1 a 2 zákona č. 73/1998 Z.z. o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky a Železničnej polície tento zákon upravuje štátnu službu príslušníkov Policajného zboru, príslušníkov Slovenskej informačnej služby, príslušníkov Národného bezpečnostného úradu a príslušníkov Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky (ďalej len „štátna služba“).

Tento zákon upravuje aj právne vzťahy, ktoré súvisia so vznikom, zmenami a skončením štátnej služby príslušníkov Policajného zboru, príslušníkov Slovenskej informačnej služby (ďalej len „príslušník informačnej služby“), príslušníkov Národného bezpečnostného úradu (ďalej len „príslušník bezpečnostného úradu“) a príslušníkov Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky.

Podľa § 206 ods. 2 zákona č. 73/1998 Z.z. z výsluhového zabezpečenia patria policajtovi za podmienok ustanovených v tomto zákone tieto dávky:

- a) odchodné,
- b) úmrtné,
- c) výsluhový príspevok,
- d) prídavok k dôchodku.

Podľa § 212 ods. 1 zákona č. 73/1998 Z.z. pri súbehu nároku na príspevok s nárokom na starobný dôchodok, invalidný dôchodok, čiastočný invalidný dôchodok alebo na dôchodok za výsluhu rokov podľa predpisov o sociálnom zabezpečení a prídavku k dôchodku podľa tohto zákona patrí oprávnenému podľa jeho voľby príspevok alebo dôchodok s prídavkom k dôchodku.

Vzhľadom na obsah uvedených ustanovení nie je zrejmé, na základe akého výkladu dospel právny zástupca navrhovateľa k názoru, že navrhovateľ si nemohol uplatniť nárok na starobný dôchodok podľa zákona č. 100/1988 Zb., keď si uplatnil nárok podľa zákona č. 73/1998 Z.z.

Zákon č. 73/1998 Z.z. o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky a Železničnej polície žiadnym spôsobom nerieši dôchodkové nároky policajtov, ale len ich nároky na dávky za výsluhu za dobu služby a upravuje možnosť voľby pri súbehu nároku na starobný dôchodok a výsluhovú dávku.

Navrhovateľ po vzniku nároku na starobný dôchodok nebol naďalej nepretržite zamestnaný. Vzhľadom na to sa na neho nemôže vzťahovať ustanovenie § 261 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení.

Kompetencia príslušných orgánov Ministerstva vnútra SR rozhodnúť o sociálnom zabezpečení policajtov, teda aj o nároku na starobný dôchodok (prípadne o jeho zvýšení za dobu ďalšieho poistenia), nie je v danom prípade ustanovením § 143a bodu 1 zákona č. 328/2002 Z.z. dotknutá, keďže navrhovateľ nebol od vzniku nároku na starobný dôchodok nepretržite zamestnaný.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti a ustanovenia právnych predpisov odporkyňa nie je oprávnená (a ani nemala) v danom prípade o žiadosti o starobný dôchodok rozhodnúť. Táto kompetencia, vrátane posúdenia nároku na následné zvýšenie starobného dôchodku za dobu zamestnania po dovŕšení dôchodkového poistenia patrí príslušnému orgánu Ministerstva vnútra SR. Keďže zákon č. 461/2003 Z.z. neupravuje postup odporkyne v prípade, ak nie je kompetentná na rozhodnutie, v takom prípade musí odporkyňa postupovať podľa všeobecného predpisu o správnom konaní (§ 20 zákona č. 71/1967 Zb. Správny poriadok).

K názoru riaditeľa odboru sociálneho zabezpečenia Ministerstva vnútra Slovenskej republiky uvedeného v oznámení zo dňa 15.08.2014 poukazuje odvolací súd na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 9So/141/2014 z 27. januára 2016 uverejneného v Zbierke stanovísk a rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. 5/2016 pod č. 41.

Odvolací súd považuje za potrebné uviesť, že postup odporkyne vo vzťahu k navrhovateľovi nemožno považovať za diskriminačný, lebo sa s ním nezaobchádzalo inak ako s inými žiadateľmi o dávku, ktorí sa ocitli v podobnej situácii.

Z uvedených dôvodov odvolací súd považoval rozhodnutie odporkyne za nesúladne so zákonom a preto § 250ja ods. 3 veta prvá v spojení s § 250l ods. 2 a § 250j ods. 2 písm. e/ O.s.p. rozsudok krajského súdu zmenil, rozhodnutie odporkyne zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie.

V ďalšom konaní je odporkyňa viazaná právnym názorom odvolacieho súdu (§ 250ja ods. 5 O.s.p.). Z dôvodu nedostatku právomoci o žiadosti rozhodnúť postúpi žiadosť navrhovateľa v súlade s § 20 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov na rozhodnutie príslušnému orgánu Ministerstva vnútra Slovenskej republiky (§ 142 ods. 4 písm. b/ zákona č. 100/1988 Zb.).

O trovách konania odvolací súd rozhodol v súlade s § 246c ods. 1 v spojení s § 224 ods. 1 a § 250k ods. 1 O.s.p. tak, že úspešnému navrhovateľovi nepriznal náhradu trov konania v celej vyčíslennej výške, pretože právny zástupca nevyčíslił trovy konania za konanie na súde prvého stupňa v súlade s § 151 ods. 1 O.s.p. a § 11 ods. 4 veta druhá vyhlášky č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb.

Podľa § 151 ods. 1 O.s.p. o povinnosti nahradiť trovy konania rozhoduje súd na návrh spravidla v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí. Účastník, ktorému sa prisudzuje náhrada trov konania, je povinný trovy konania vyčísliť najneskôr do troch pracovných dní od vyhlásenia tohto rozhodnutia.

V zmysle § 151 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 O.s.p. súd prizná úspešnému účastníkovi náhradu trov konania na návrh, a na základe vyčíslenia, vykonaného do troch dní od vyhlásenia rozhodnutia súdu.

Navrhovateľ v konaní pred krajským súdom uplatnil náhradu trov konania v opravnom prostriedku proti rozhodnutiu odporkyne s tým, že výšku trov vyčíslił najneskôr do troch pracovných dní od vyhlásenia rozsudku. Keďže k vyčísleniu trov za konanie na súde prvého stupňa nedošlo do troch dní, ako vyžaduje ustanovenie § 151 ods. 1 O.s.p., tento nedostatok možno napraviť až v neskôr podanom odvolaní a to bez ohľadu na rozhodnutie súdu prvého stupňa o trovách konania. Odvolací súd preto žalobcovi nepriznal náhradu trov právneho zastúpenia v konaní na súde prvého stupňa.

Podľa § 11 ods. 4 vyhlášky č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby je jedna šestina výpočtového základu vo veciach zastupovania v konaniach podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku. V dávkových veciach sociálneho poistenia, vo veciach sociálnych služieb a vo veciach preskúmania rozhodnutia o priestupkoch patrí odmena za jeden úkon právnej služby vo výške jednej trinástiny výpočtového základu.

Zákonodarca v citovanom ustanovení s účinnosťou od 01.06.2009 presne vymedzil okruh konaní, za

ktoré patrí advokátovi odmena len vo výške jednej trinástiny výpočtového základu.

Odvolací súd súčasne priznal žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania, a to za jeden úkon právnej pomoci (odvolanie proti rozsudku) v sume 69,91 € podľa § 13a ods. 1 vyhlášky č. 655/2004 Z.z., 1x režijný paušál 8,39 €, spolu vo výške 78,30 €.

Celkovú výšku priznaných trov konania v sume 78,30 € je odporkyňa povinná zaplatiť rukám právneho zástupcu navrhovateľa JUDr. Ivana Hubku, AK Gaštanová 7/35, Žilina do tridsiatich dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.